

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
---	---	--

Uhorská vojenská pôžička.

Sotva uverejnené bolo vyzvanie ku značenu rentových obligácií cieľom ku zaoakrytia vojenských potrebností, vo všetkých vrstvách krajinského obyvateľstva vzbudilo nielen najväčší záujem, lež aj mimoriadne oduševnenie, A ako v každom kresťanskom a vlasteneckom pohybe tak i v tomto zas na prvom mieste stojí kardinál knieža-primas uhorska, ostrihomský arcibiskup dr. Ján Csernoch, ktorý duchovenstvo svojho arcibiskupstva v osobitnom arcipastierskom liste vyzval ku podporovaniu slovom i skutkom, tohoto vlasteneckého podujatia. Vznesený príklad jeho eminencie nasledujú všetci osvietení páni arcipastieri ako aj slávne kapituly krajiny. Ku podpisu kúpnych úpisov obligácií uhorskej vojenskej pôžičky krajiny po všetkých stranách aj hlási sa obecnstvo v takom počte, že jeden každý čo len môže, dobre urobí, keď sa čím skôr postará o podpísanie týchto úpisov čím vo väčšom počte, bo týmto nielen že koná svoju vlasteneckú povinnosť naproti našim bojujúcim synom, otcom, naproti svojej rodnej vlasti, lež zároveň svoje groše uloží do šesť percentov donášajúcich obligácií, čo je v terajšom čase nadmieru výhodným uložením istiny, kapitálu.

Pôžičku, ktorú pýta finančný minister na vojenské ciele, teda pre našich bojujúcich synov, vláda vyzdvihuje len z našich peňazí. Nie z cudzích. Nie od cudzozemských bankárov. Podmienky pôžičky sú tak sestavené, že aj chudobný človek môže si svoj usparený groš bezpečne a výnosne uložiť, keď si kúpi

obligácie tejto pôžičky. Lebo najmenšia obligácia, úpis stojí len päťdesiat korún a bude donášať *šesť percentov inte. essu*, tedy šesť od sta. A nebude treba chodiť do mesta a tam sa prezvedať, lebo nielen farár, notár, učiteľ ale aj poštmajster ochotne a zdarma dajú dobrú radu každému, kto si chce takú obligáciu kúpiť. Zajdime teda do poštovej sporitelne a tam nám dajú ochotne každé vysvetlenie.

Krem výnosného uloženia peňazí na šesť percentov musíme vyzdvihnúť, že úpisy, obligácie tejto národnej štátnej pôžičky budú také černé papiere, na ktoré všade dajú pôžičku, ktoré všade prijmu do zálohu. Ku príkladu, kto bude mať dve obligácie po 50 korúnach alebo jednu 100 korunovú obligáciu, tomu v každom peňažnom ústave, v banke, v úverkovom spolku požičajú na ňu 75 korún a pritom všetkom papier bude mu aj ďalej donášať šesť percentov interessu.

Ale pripomeňme si ešte niečo!

Keď je reč o našich synoch, o našej krvi, o našej zemi, neni to brat, neni to otec, neni to vlastenec, kto sa utiahne, keď má pomáhať. A veď ani Nemeč, ani Francúz nemôže lepšie milovať svoju vlasť, ako my! A aj tieto národy nedávno vypísaly do novin a na steny domov: «Peniaze prosíme pre naše deti!»

A tieto slová mali taký účinok, že sa peniaze tak sypaly z trubiel, zo starých štrímflí, z hrncov, ktoré boly po zahradách pozakopávané, že sa finančnému ministrovi o tom ani nesnívalo. A všetky tie ohromné summy poskladal ľud.

Prečo? Lebo má dôveru. Lebo miluje svo-

jich synov. Lebo miluje svoju hrudu, svoju vlasť. Nuž a my by sme svoju drahú tisícročnú vlasť, v ktorej odpočívajú kosti našich predkov, nemilovali tak, ako milujú svoje vlasti iné národy? O tom nemôže byť ani reči. Veď historia zaznačila na tisíce príkladov ako milovali naši otcovia vlasť Uhorskú, jaké obrovské krvné a majetkové obete prinášali, aby ju pre nás zachránili. Naši synovia a otcovia aj teraz prinášajú krvné obete za vlasť, my ale robme dľa možnosti našu povinnosť národnohospodárskom poli a môžeme to robiť tým ľahšie, keď to môžeme urobiť s osohom.

Kto do tejto národnej pôžičky vloží svoje peniaze, ten si obligáciu, úpis, ktorý dostane od nich, spokojne môže uložiť do truhly. Tam bude pekne donášať interesy a to celých šesť od sta, teda hodne viac, ako platia sporiteľne.

Kto sa obáva o svoju vlasť, o svoju rodinu, o svoju domácnosť, ten nech sa neobáva o svoj groš pri podpisovaní obligácií uhorskej vojenskej pôžičky. Obligácie tejto pôžičky sú vynosné a ich kupovanie je povinnosťou každého ako tak zámožného občana.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Položenie našich čiat v Ruskom Polsku.

Berlin, 10. novembra. Jeden vysoký dôstojník, ktorý patrí ku štábu generála Hindenburga a ktorý sem prišiel, hovorí, že **položenie nemeckých a rakúsko-uhorských čiat je výtečné**, lebo teraz už rozhodujúci úder tam môžu zasadiť nepriateľovi, kde im je to najpriaznivejšie.

Porážka Rusov pri Černoviciach.

Rakúsko uhorské vyslanectvo na rímskom kráľovskom dvore z hlavného válečného stánu dostalo nasledovný telegramm:

Rusi sa zatarasili barikádmi v Zučkovskom cukrovare na vonkajšom území Černovic. Rakúsko-uhorské čaty podpálily fabriku, načo sa Rusi rozutekali na sever. Ale pri Kuckomige rozutekané ruské čaty rakúsko-uhorská armáda pristavila a úplne porazila, Nepriateľ utratil

vyše tisíc mrtvých a ranených a 250 zajatcov. Rozprášení Rusi o zlomkrk dali sa na útek.

Položenie na severnom bojišti.

Na haličskom bojišti nase čaty bez prestania, vo dne v noci útočia na Rusov, v útočení berie účasť zvlášte delostrelectvo. Bojvvná čiara tiahne pozdĺž rieky San. Naše čaty hlavne to chcú prekaziť, aby Rusi prešli pri Manasterzi.

Aj v Bukovine vedú sa prudké boje a síce s prajným výsledkom. Naše čaty na niekoľko kilometrov od Černovic na sever prešly cez rieku Pruth, prudkým útokom prevkapiac Rusov, ktorí tu utrpeli veľké ztraty. Vo východnej Haliči medzi Jablonovom a Rosnovom, od Kútov na sever porazili, sme ruské čaty, tak že tieto prinútené boly rýchle cúvnuť.

Položenie na severovýchodnom bojišti.

(Úradná zpráva zo severného bojišta vydaná 11. novembra.)

Na severovýchodnom bojišti válečné operácie vedú sa dľa vopred ustáleného plánu a bez toho, že by ich nepriateľ mýlil. Rusi na území strednej Haliče, ktoré sme dobrovoľne vyprázdnil, prejdúc cez dolnú Wysloku, cez Rzeszov a na okolí Liškova postúpili napred. Przemysl je zase obkolesený.

V údolí Stryju jedna nepriateľská čata pred palbou jedného obrneného vlaku a pred jazdou, ktorá ju prevkabila, s veľkou ztratou bola pri-nútená rozutekať sa.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Dôstojník nemeckého generálneho štábu o našej armáde.

Berlínský zpravodajca kopenhágskeho časopisu «Politiken» shováral sa s jedným vysokým dôstojníkom nemeckého generálneho štábu. Patričný dôstojník medzi iným hovoril:

Môžem povedať, že v bitke na belgickom bojišti už v najbližšom čase trojitú dohodu stihnú veľké a neprijemné prevkapienia. To isté môžem riecť aj o bitke v Haliči, kde rozhodujúca bitka skončí sa pre našich spojencov prajne. Medzi čím ruskí vodcovia každú svoju silu na to koncentrujú, aby z delostreleckého

jich synov. Lebo miluje svoju hruď, svoju vlasť. Nuž a my by sme svoju drahú tisícročnú vlasť, v ktorej odpočívajú kosti našich predkov, nemilovali tak, ako milujú svoje vlasti iné národy? O tom nemôže byť ani reči. Veď historia zaznačila na tisíce príkladov ako milovali naši otcovia vlasť Uhorskú, jaké obrovské krvné a majetkové obete prinášali, aby ju pre nás zachránili. Naši synovia a otcovia aj teraz prinášajú krvné obete za vlasť, my ale robme dľa možnosti našu povinnosť na národnohospodárskom poli a môžeme to robiť tým ľahšie, keď to môžeme urobiť s osohom.

Kto do tejto národnej pôžičky vloží svoje peniaze, ten si obligáciu, úpis, ktorý dostane od nich, spokojne môže uložiť do trubly. Tam bude pekne donášať interesy a to celých šesť od sta, teda hodne viac, ako platia sporiteľne.

Kto sa obáva o svoju vlasť, o svoju rodinu, o svoju domácnosť, ten nech sa neobáva o svoj groš pri podpisovaní obligácií uhorskej vojenskej pôžičky. Obligácie tejto pôžičky sú vynosné a ich kupovanie je povinnosťou každého ako tak zámožného občana.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Položenie našich čiat v Ruskom Polsku.

Berlin, 10. novembra. Jeden vysoký dôstojník, ktorý patrí ku štábu generála Hindenburga a ktorý sem prišiel, hovorí, že **položenie nemeckých a rakúsko-uhorských čiat je výtečné**, lebo teraz už rozhodujúci úder tam môžu zasadiť nepriateľovi, kde im je to najpriaznivejšie.

Porážka Rusov pri Černoviciach.

Rakúsko-uhorské vyslanectvo na rímskom kráľovskom dvore z hlavného válečného stánu dostalo nasledovný telegramm:

Rusi sa zatarasili barikádni v Zučkovskom cukrovare na vonkajšom území Černovic. Rakúsko-uhorské čaty podpálily fabriku, načo sa Rusi rozutekali na sever. Ale pri Kuckomige rozutekané ruské čaty rakúsko-uhorská armáda pristavila a úplne porazila, Nepriateľ utratil

vyše tisíc mrtvých a ranených a 250 zajatcov. Rozprášení Rusi o zlomkrk dali sa na útek.

Položenie na severnom bojišti.

Na haličskom bojišti nase čaty bez prestania, vo dne v noci útočia na Rusov, v útočení berie účasť zvlášte delostrelectvo. Bojovníciaria tiahne pozdĺž rieky San. Naše čaty hlavne to chcú prekaziť, aby Rusi prešli pri Manasterzi.

Aj v Bukovine vedú sa prudké boje a síce s prajným výsledkom. Naše čaty na niekoľko kilometrov od Černovic na sever prešli cez rieku Pruth, prudkým útokom prekvapiac Rusov, ktorí tu utrpeli veľké ztraty. Vo východnej Haliči medzi Jablonovom a Rosnovom, od Kúťov na sever porazili, sme ruské čaty, tak že tieto prinútené boly rýchle cúvnuť.

Položenie na severovýchodnom bojišti.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa vydaná 11. novembra.)

Na severovýchodnom bojišti válečné operácie vedú sa dľa vopred ustáleného plánu a bez toho, že by ich nepriateľ mýlil. Rusi na území strednej Haliče, ktoré sme dobrovolne vyprázdnil, prejdúc cez dolnú Wysloku, cez Rzeszov a na okolí Liškova postúpili napred. Przemysl je zase obkolesený.

V údolí Stryju jedna nepriateľská čata pred palbou jedného obrneného vlaku a pred jazdou, ktorá ju prekvapila, s veľkou ztrátou bola prinútená rozutekať sa.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Dôstojník nemeckého generálneho štábu o našej armáde.

Berlinský zpravodajca kopenhágskeho časopisu «Politiken» shováral sa s jedným vysokým dôstojníkom nemeckého generálneho štábu. Patričný dôstojník medzi iným hovoril:

Môžem povedať, že v bitke na belgickom bojišti už v najbližšom čase trojitú dohodu stihnú veľké a nepríjemné prekvapenia. To isté môžem riecť aj o bitke v Haliči, kde rozhodujúca bitka skončí sa pre našich spojencov prajne. Medzi čím ruskí vodcovia každú svoju silu na to koncentrujú, aby z delostreleckého

ohľadu zaujali pevné posície, z rakúsko-uhorskej strany vyvinujú nápadnú činnosť, aby veľkej nemotornej ruskej armáde zapríčinili ztratu a ešte pred rozhodujúcou bitkou ju dokonale zmorili.

Porážka ruského jazdeckého sboru.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 12. novembra.)

Na severovýchodnom bojišti **krem víťazného boja našej jazdy pri Kozmineku proti jednému ruskému jazdeckému armádnemu sboru**, väčšie bitky včera neboly.

Nepriateľské výskumné oddelenia, ktoré chcely ustáliť naše válečné pohyby, **sme odbili**. Vždy preukazovaná chrabrosť a válečná sila našich čiat pri prevádzaní terajších válečných operácií sa znova uplatňuje. Generálmajór Höfer, námestník šéfa generálneho štábu.

Arciknieža Jozef na bojišti.

Položenie Przemyslu.

Pražský nemecký časopis «Bohemia» prináša zprávy o položení Przemyslu. Dľa zorávy posádka pevnosti dôveruje zase v svojom najúplnejšom víťazstve. V posledné dni do pevnosti dovezli obrovské množstvo munície a obrovskú zásobu potravín, tak že Przemysl za mesiace môže vzdorovať nepriateľskému dobíjaniu. Od dvoch dní počuť v pevnosti stálé dunenie kanónov, z čoho možno uzatvárať, že Rusi sa bližia. V Przemysli sú pevne presvedčení, že dobíjanie aj teraz sa skončí s **nezdrom Rusov**, pretože naše ťažké delostrelectvo je o mnoho lepšie ako ruské.

Počet válečných zajatcov.

(Úradná zpráva zo severného bojišťa, vydaná 13. novembra.)

Na severe na fronte našich armád včera významnejšej udalosti sa nestalo. Nepriateľ vťiahol do Tarnova, Jaslova a Krasna. Súhrnný počet v monarchii internovaných válečných zajatcov do včerajška *vzrástol na 867 dôstojníkov a 92.727 hláv mužstva*.

Generálmajór Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nové rozloženie čiat v Haliči.

Vojenský spolupracovník «Grazer Tagespost» u o novom rozložení našich čiat v Poľsku a v Haliči píše: «V Poľsku Rusi ztratili spojenie s nemeckými válečnými silami. Na takýto spôsob nové polozenie čiat podarilo sa úplne v tajnosti udržať. Každý dosavadný pokus Rusov, aby postúpili cez rieku Vartu a objasnili polo-

ženie za riekou, sa zmaril. V strednej Haliči válečné operácie vedú sa dľa ustáleného plánu. O nútenom utahovaní sa nemôže byť ani reči. Przemysl je síce zase obkolesený, ale môžeme byť presvedčení, že táto pevnosť sa znova udrží. Przemysl sa veľmi výsledne môže uplatniť, lebo môže zviazať veľké ruské sily. Do Strednej Haliče dosiaľ vťiahol tri ruské armády. Jedna prešla cez dolnú Vysloku, druhá cez Rzeszov od Jaslova a tretia z okolia Liškova. Položenie našich armád, ako čoskoro vysvitne, je veľmi dobré.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Skvelé víťazstvo našich čiat.

(Úradná zpráva z južn. bojišťa. Vydaná 9. nov.)
Naše válečné operácie na južnom bojišti v

každom ohlade prajne sa vedú. Kým naše na čiare Šabac—Ljesnica napredujúce čaty v úpäť vrchov v pevne zašiancovaných posíciach nadabily na najhúževnatejší odpor, dotiaľ **trojdňové bitky svedené na čiare Ložnica—Krupanj—Ljubovija skončily sa už s úplným zdarom.**

Tu nepriateľ pozostával z tretej srbskej armády, stojacej pod vedením generála Pavla Sturma a z prvej srbskej armády, stojacej pod vedením generála Petra Bojoviča, dovedna zo šesť divísií (120.000 ľudí). **Tieto dve armády po utratení svojich hrdinsky bránených posícií, od včerajška reterirujú smerom ku Valjevu.** Naše víťazné vojenské sbory včera večer prišli ku vrškom dominujúcim nad Ložnicou od východu a na temeno najvyššieho vrchu Sokolskej Planiny od Krupanji na juhovýchod. **Máme veľa zajatcov a ukoristenej munície. Podrobnosti ešte chybujú.**

Posledná nádej Srbov.

O nálade v Srbsku jeden diplomata, ktorý bol dosiaľ tam akkreditovaný, carihradskému zpravodajcovi «Frankfurter Zeitung»-u povedal nasledovné:

— Ztraty Srbska sú veľké, ale odpor Srbska zato ešte nie je zlomený (?). Zbraň, muníciu a peniaze Francúzsko a Rusko dávajú Srbsku. Srbi všetku svoju nádej skladajú v tom, že sa im podarí dohodnúť s Bulharskom. Ak sa táto nádej nesplní, tohto následkom prv-neskôr bude ochromenie Srbska. Kráľ Peter leží ťažko chorý v Topole. Knieža Juraj, ktorého rana sa už zahojila, neprijal nabídnutie správy srbskej armády, aby si stal na čelo čiat. Belehrad je vymretým mestom a túži po pokoji.

Zkaza Srbska a Čiernej Hory.

(Úradná zpráva z južného bojišťa, prišla 10. novembra.)

V úpäť vrchov na čiare Šabac—Ljesnica rozhorčené boje aj včera do noci trvaly, medzi čím **jednotlivé pevne zašiancované posície nepriateľa útokom sme zaujali.** Od Cerovej Planiny južne naše víťazné čaty z územia, ktoré v predošlý deň zaujali, od čiary Ložnica—Krupanj—Ljubovija na východ

ďalej postúpily. Aj tu sa vyvinuly húževnaté boje so zadnými vojami nepriateľa, **ktoré sme za krátky čas všetky odohnali.** Medzi početnými zajatcami je aj plukovník Radakovič. Medzi kanónami ukoristili sme aj jedon moderný ťažký kanón.

Položenie Srbska a Čiernej Hory je beznádejné.

Mostar, 11. novembra. Predvčerom popoludní dovezli sem 745 srbských zajatcov, medzi nimi bol i majór Milenkovič, veliteľ bataillona. Tri stotiny srbských vojakov v bojovnej čiare sa dobrovoľne poddaly a takto padly do zajatia. Srbi vyhladovaní, v otrhanom odeve sa poddali uhorským vojacom a sám majór Milenkovič rozpovedal, žn nálada v srbskej armáde je zúfalá. Dôstojníci vedia, že boj je aj tak marný, lebo Srbsko stojí na kraji úpadku, Srbska už niet viac.

Velitelia marne nútia dôstojníkov najprísnejšími rozkazmi k boju, dôstojníci radšej bromadne páchajú samovraždu. V Niši panuje veľká rozčulenosť a zúfalosť. Vrchnosti všetky utekajú odtiaľ do južného Srbska, lebo dune nie uhorských kanónov už až ta počuť.

V Čiernej Hore obyvateľstvo a vojsko je rozhorčené a najtrpkéjšie výčitky robí Rusku a Francúzsku, lebo ich nechaly na blate a neposlaly dostatočnú pomoc. Majór Milenkovič rozpovedal: 2. novembra hlavnému veliteľstvu srbskej armády prišiel z Cetinja radiotelegramm, v ktorom otvorene vyhlasujú, že Černohorci viac už nevládajú odporovať, keď ruská pomoc ešte dlho bude meškať. Černohorci sú už prichystaní na to, že sa poddajú a viac ich nemožno tým tešiť, že príde ruská pomoc.

Pomoc francúzskeho delostrelectva nič nestojí, ich kanóny po krátkom upotrebení sa rozhodia, francúzski vojaci nevedia znášať zimu a každé ráno na Lovčene najdú 4—5 zmrznutých francúzskych vojakov. Veliteľ armády na Lovčene, generál Vlajkovič práve preto spáchal samovraždu. Samovraždu síce zatajili a v dennom rozkaze oznámili, že generál vraj na rozkaz dediča trónu Danila vzal si život, zato ale každý pozná pravú príčinu samovraždy.

Aj v Čiernej Hore cítiť núdzu o potraviny. Vysilenú armádu falošnými chýrami oduševňujú.

Dedič trónu Danilo ku príkladu v svojom minulom armádnom rozkaze sdělil, že hrdinskí vojaci srbskej armády už vraj zaujali Uhorsko, Černohorci ale onedlho spojení so Srbmi vtiahnu vraj do Kattara a zaujmú celú Dalmáciu.

V Cetinji v posledných týždňoch viackrát boli hlučné pouličné demonštrácie, obyvateľstvo pred vojenským veliteľstvom a palotami ministerstiev hlučne žiadalo, aby vojna bola skončená.

Tri srbské divízie byly zničené.

Cez Osiek v pondelok previezli asi 200 srbských válečných zajatcov, medzi nimi jedného majóra a štyroch dôstojníkov. Zajatci rozpovedali, že chýry o samovražde generála Štepanoviča dokázaly sa pravdivými a že dosiaľ tri srbské divízie byly zničené. Zajatci boli zväčša macedonskí Bulhari.

Víťazné napredovanie našich čiat v Srbsku.

(Úradná zpráva z južného bojišťa. Prišla 11. novembra.)

Dňa 10. novembra v raňajších hodinách Mišarské vršky od Šabacu na juh po štyrdňovom, ztratypnom boji **útokom sme zaujali a týmto pravé krídlo nepriateľa sme zatlačili.**

Veľa srbských vojakov sme zajali. Nepriateľ silne opevnenú čiaru medzi Mišarskymi vrškami a Cerovou Planinou **musel vyprázdniť a cúvnuť.** Silné nepriateľské zadné voje vo vopred prichystaných zadných obranných posíciach vyvinujú novší odpor.

Od čiar Ložnica—Krupanij na východ, napriek prndkému odporu nepriateľských zadných vojov, **stále napredujeme.**

Vršky ležiace od Zavleky na východ sú už v našich rukách.

Nakoľko je dosiaľ známe, v bojoch, ktoré trvaly od 6. do 10. tohoto mesiaca, zajali sme asi **4300 Srbov** a ukoristili sme **16 strojových pušiek, 28 kanónov**, medzi nimi jeden ťažký kanón, jednu zástavu, viac vozov s muníciou a veľmi mnoho streliva.

Bulhari vo vojsku Srbov.

Bulharská telegrafická kancelária oznamuje, že do Sofie prišla zase novšia skupina Mace-

doncov, ktorých Srbi odassentovali do svojej armády a ktorých rakúsko-uhorské čaty pri Šabaci zajaly. Títo vojaci sú zväčša z okresov Gjevgheli a Doiran. Rakúsko-Uhorsko týchto vojakov, ponač vyslovili svoju žiadosť, že chcú odcestovať do Bulharska, pustilo na slobodu a zaopatrilo ich aj peniazmi na cestu.

Naše víťazné čaty pred Valjevom.

(Úradná zpráva z južného bojišťa, prišla 12. novembra.)

Včera v prenasledovaní nepriateľa sme na celom fronte pokračovali, medzi čím sme stále bojovali so zadnými vojami nepriateľa, ktoré sa zahniezdily vo vopred prichystaných posíciach. Vo všeobecnosti sme prišli ku čiare, ktorú tvoria od Osečiny na východ ležiace vršky, Nakucani a Novoselo pri Sáve. **Nepriateľ o zlom-krk cúva ku Koceljevu a Valjevu**, kde dľa zpráv našich letúňov veľa trénných vozov obťažuje premávku.

Okrem včera oznámenej válečnej koristi novšie ukoristili sme ešte štyri kanóny, 14 vozov streliva, jednu kolonnu so strelivom, viac vkladov na muníciu a potraviny, trény, šiatre a iný válečný materiál. Veľa Srbov sme zajali, ich počet nie je ešte známy.

Srbský hlavný stán preložený z Valjeva.

Sofia, 13. novembra. Z Nišu oznamujú: Srbská tlačová kancelária v Niši úradne sdeľuje, že srbský hlavný stán z Valjeva preložili do Mladenovacu, ktoré mesto leží na železničnej čiare Valjevo—Belehrad—Niš.

Odpor Srbov je zlomený.

Sofia, 13. novembra. Dľa úradnej viddinskej zprávy tam od utorka noci počujú stále dunenie kanónov od Oršovy. Zo Srbska prichodiacie dôverné chýry oznamujú, že **odpor Srbov po porážkach v Šabaci a v Krupanji je takmer úplne zlomený.** Srbská armáda v ochrannej posícii pri Valjeve **nebude vstave dlhší čas sa udržať.**

Rumunsko neprepustí ruské čaty do Srbska.

«Vossische Zeitung» oznamuje: Ruská vláda vyzvala Rumunsko, aby prepustilo cez svoje

územie ruské pomocné čaty pre Srbsko. Rumunsko žiadosť Ruska rozhodne odmietlo.

Naše čaty blížia sa ku Valjevu.

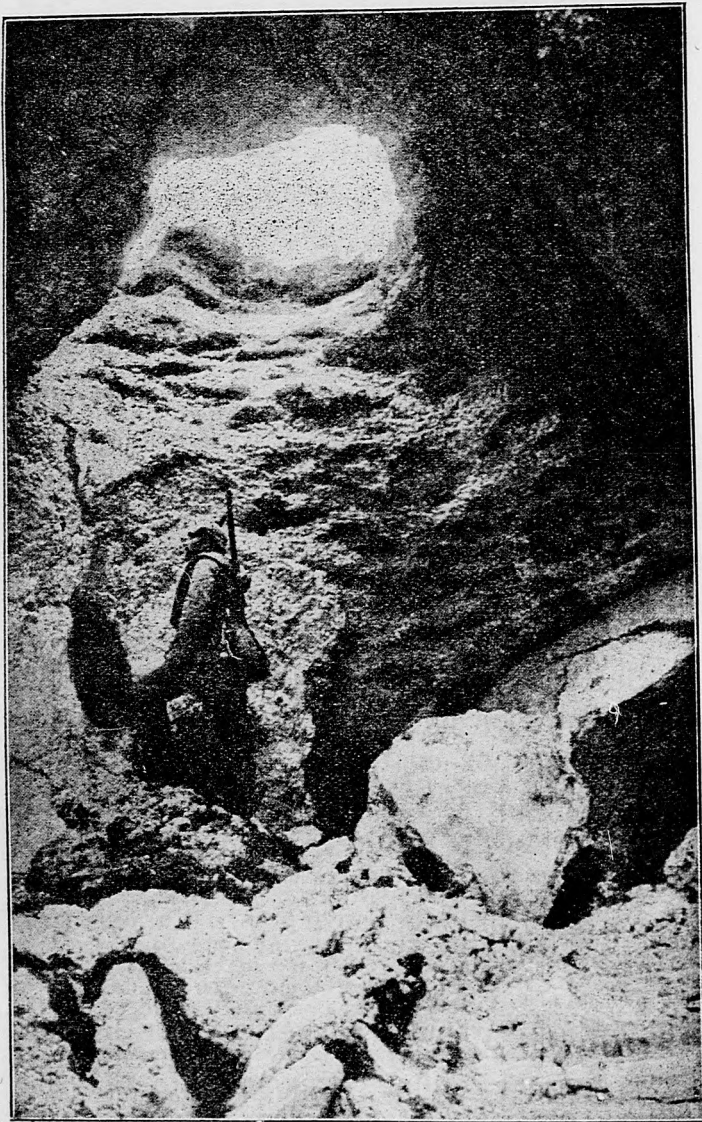
(Úradná zpráva. Vydaná 13. novembra.)

Nepriateľ od Kočeljeva a Valjeva na východ ďalej cúva. Pozdĺž Sávy **Ušce sme útokom zaujali** a prišli sme po Baljani a Banjani. Opevnená nepriateľská čiara Gomile—Draginje **je už v našich rukách** a už sme prišli ku Sopot-Stelici.

Naše od západu a od severozápadu napredujúce vojenské stĺpy — podrobnosti ešte nemožno sdeliť — **sblížily sa ku Valjevu**, medzičím obzvlášte výkony južných stĺpov aj na najťažšom území boli obdivuhodné.

Zaujatie Ohridu.

Naše čaty, ktoré sa pohly z brehu Sávy, vo štvrtok **útokom zaujaly Ohrid**. Na srb-

V zničenej pevnine.

ské posície na Cerovej Planine sme od boku zdarne útočili.

Smelosť a húževnatosť každej našej čaty je výtečná, ale predsa musíme vyzdvihnúť monitory «Duna» a «Száva», ktoré páru nemajúcou hrdinskosťou účinkujú.

Vyššie päť srbských divízií, ktoré sme porazili, v troch stĺpoch reteriruje smerom ku Kočeljevu. Srbi svoje čaty pri Valjeve koncentrujú. Valjevo Srbi už vyprázdnil.

Stav srbských čiat.

«Reichenberger Zeitung» od jedného vysokého zemského úradníka Bosny, ktorý sa teraz vrátil z južného bojišťa, dostal nasledovnú zprávu:

— O srbskej armáde nateraz len to možno povedať, že stojí pod dobrým vedením a že je veľmi dobre ozbrojená, že hrdinsky a vytrvale bojuje. Chýry, ktoré hovoria o hlade, vzburách a núdze o muníciu, sú bezzákladné alebo aspoň prehnané. Srbská armáda ale v bojoch posledných troch mesiacov všade utrpela ťažké ztráty v mŕtvých, ranených a zajatých, utratila značnú časť svojich kanónov a strojových pušiek a v jej radoch pustošily nákazlivé nemoci. Srbi za isté považovali, že Rusi im s 50.000—60.000 ľuďmi prídu na pomoc. Toto sa ale nestalo. Srbi od svojho francúzskeho spejenca, zväčša cez Grécko a zčiasťky cez Čiernu Horu dostali kanóny, muníciu, potraviny a válečné vystrojenie, ale toto nepostačilo ku nahradeniu ztrát. Srbi už i teraz cítia sa zklamanými, lebo Rusi sú ešte vždy nie vo Viedni a pri Dunaji v Oršove ešte vždy nevidno Kozákov. Dôvera v Pašičovi je otrasená, len vojenská strana úfa ešte vo víťazstvo a v ruskú pomoc. O veľkom Srbsku teraz už sotva je vážna reč. Srbské sedliactvo sa už nasýtilo vojnou, krem toho hrozí nebezpečie konfliktu s Bulharskom, ktoré sa po vypuknutí tureckej vojny stalo bezprostredným. Berúc všetko do ohľadu: vojenské a politické, ako aj hospodárske položenie v Srbsku oprávňujú k nádeji, že úlohy našich čiat na južnom bojišti **na začiatku zimy, potažne okolo Nového roku sa skončia**, ačkoľvek presný termín nikto nevie povedať alebo práve garantovať.

Zmarené srbské snahy.

Sofia, 14. novembra. Od troch dní tu meškajúci bývalý srbský minister Marinkovič v sofijských politických kruhoch marne sa unúva, aby stvoril základy sblíženia sa Bulharska ku Srbsku. Bulharské politické kruhy v najväčšej miere zaujímajú zdržanlivé stanovisko a úradné kruhy bývalého srbského ministra v najplnšej miere ignorujú.

Nemecko-ruská vojna.

Nemci odbili útok Rusov na Východné Prusko.

Berlin, 10. novembra. Hlavný válečný stán včera predpoludním oznámil:

Na východe odbili sme útok silnej ruskej válečnej sily od Vystyckého jazera na sever, **zapričiniac nepriateľovi ťažké ztraty.** Zajali sme 4000 Rusov a ukoristili sme desať strojových pušiek.

Vystycké jazero, na okolí ktorého Nemci odbili Rusov, je v Gubernii Šuvalki, od Šuvalku na sever celkom blízko ku hranici Východného Pruska. Útok a jeho odbitie dokazuje, že Rusi len znova probujú vtrhnúť do Východného Pruska a že aj ich novší pokus skončil sa so strašným nezdarom.

Nemci rozprášili jeden ruský bataillon.

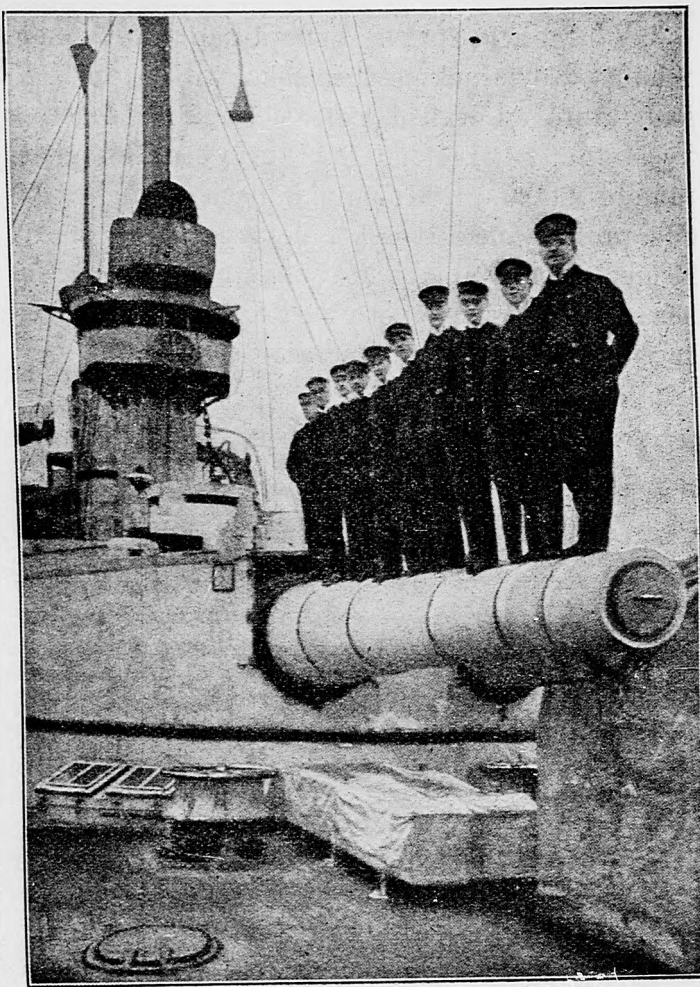
Berlin, 11. novembra. Hlavný válečný stán včera predpoludním oznámil:

V Ruskom Poľsku pri Konine **naša jazda rozprášila jeden ruský bataillon.** 500 Rusov sme zajali a ukoristili sme 8 strojových pušiek.

Konin, kde stihol Rusov novší nezdar, leží od rieky Varta na juh a na západ od Kola, kde za každú cenu do Východného Pruska vtrhnúť chcú Rusi. Nemci minule už boli raz porazili.

Anglický časopis o nezdare Rusov.

Londýnsky «Morningpost» píše: Ponevác na ruskom bojišti nemecké vojská pred niekoľkými dňami pri rieke Varta odbily silný útok Rusov, aj severný útok, ktorého cieľom bol

Kanón vo väži válečnej lode.

Königsberg, sa úplne zmaril. Útok Rusov na Goldapu severne pri Vystickom jazere sa srútil.

Veľká bitka pri Kielcoch.

Berlin, 11. novembra. Dľa sem prišlých správ posledná veľká bitka medzi Rusmi a medzi južnými čatami nemeckej armády bola pri Kielcoch.

Bombardovanie Varšavy.

«Vossische Zeitung» oznamuje: Dľa správ ruských časopisov nemeckí letúni znova bombardovali Varšavu. Bomby nemeckých letúňov usmrtily 21 ľudí.

Nemci odbili ruskú jazdu.

Berlin, 13. novembra. Hlavný válečný stán včera oznámil:

Na východnom bojišti naša jazda od Kalisa východne **znova odbila ruskú jazdu,** ktorá s presilou útočila.

V úradnej zpráve generálneho štábu spomenutý Kozminek je mestečko v Ruskom Poľsku, ktoré od Kališa leží asi na 20 kilometrov východne ku Lodzu. Dľa zprávy nášho generálneho štábu pri Kozminku naša jazda zvíťazila proti jednému ruskému jazdeckému sboru. Nemecký generálny štáb oznamuje, že od Kališa na východ nemecká jazda odbila útok ruskej jazdy, ktorá s veľkou presilou útočila.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Anglicanom.

Novšie ztraty Francúzov.

Berlin, 14. novembra. Najvyššia zpráva armády oznamuje:

Pozdĺž Ysera pri Nieuporte naše námornícke čaty nepriateľovi zapríčinily **veľmi ťažké ztraty** a zajaly 700 Francúzov. Počas nášho

Kardinál knieža-primas, za prítomnosti arcikňažny Augusty, posvätil nemocničný vlak.

Nemecká úradná zpráva.

Berlin, 14. novembra. Najvyššia správa armády včera sdělila:

Na hranici Východného Pruska pri Eydtkuhnene a od tejto obce na juh, od jazier na východ, **vyvinuly sa novšie boje.**

Rozhodnutie sa ešte nestalo.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

dobre napredujúceho útoku pri Yperne zajali sme ďalších 1100 vojakov. Prudké útoky Francúzov od Soissons na západ a na východ **sme odbili.** Francúzi utrpeli citelné ztraty.

Napredovanie Nemcov ku morskému pobrežiu.

Tak sa zdá, že v Paríži sa úplne vzdali nádeje, že by spojenci vedeli prekaziť napredovanie Nemcov ku Calaisu. Na toto možno uzatvárať z jedného parížskeho telegramu, ktorý prinášajú talianske časopisy. Dľa tohoto

telegrammu v bitkách vo Flandrii zjavuje sa nový živel: zimná hmla, pre ktorú pohyby bojujúcej armády vraj nevidno. V Paríži zaoberajú sa s tou otázkou, či útočenie Nemcov vo Flandrii je posledným a silným pokusom o prelomenie nepriateľskej čiary alebo či slúži len ku zakrývaniu inakších snáh? Už začínajú rozširovať mienku, že keby Nemci aj obsadili Calais, toto by vraj nemalo žiadnej rozhodujúcej významnosti.

Vojenský znalec «Bunder Bund»-u zo západného hlavného stánu oznamuje:

Strategické polozenie Nemcov na pobreží Severného mora a vo Vogézoch sa podstatne zlepšilo. Spojenci sice na celom fronte veľmi hrdinsky a šikovne sa zopreli proti nemeckým útokom, ba sa usilovali oslobodiť aj menej významnejšie body, ale nemecké útoky sú také silné a neodolateľné, že spojenecká armáda prinútená je prispôsobňovať sa ku pohybu Nemcov.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

V Carihrade vyhlásili svätú vojnu, následkom čoho 300 millionov mohamedánov chystá sa do vojny proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Telegrammy arcikniežata Fridricha a bašu Envera.

Hlavný veliteľ našej armády arciknieža Fridrich bašovi Enverovi, tureckému ministrovi vojny poslal telegramm, v ktorom vyslovuje svoju veľkú radosť a uspokojenie nad tým, že sa aj Turecko s takou smelosťou zúčastňuje v tom boji, ktorý Rakúsko-Uhorsko vedie v záujme pravdy a civilisácie. Arciknieža tureckého ministra vojny pozdravuje čo hlavu tej slávnej armády, ktorá zvíťazí nad spoločným nepriateľom a dokladá, že zdar tureckej floty považuje za dobrý predznak. Konečne blahoželá ministrovi vojny bašovi Enverovi a ministrovi námorníctva bašovi Džemalovi, ktorému sa za tak krátky čas podarilo stvoríť takú vynikajúcu flotu.

Turecký minister vojny baša Enver telegraficky odpovedal arcikniežatu za jeho blaho-

želania a dal výraz tej svojej túžbe, aby poprial Všemohúci, žeby Turci a ich zbranní bratia, ktorí bojujú proti nepriateľom pravdy a humanizmu, zvíťazili. Telegramm končí sa s nasledovnými slovami: «S veľkou dôverou chopili sme sa zbrane, aby sme millionom nevinných ľudí vybojovali slobodu». Telegramm podpísal baša Enver, námestný generalissimus tureckej armády a námorníctva.

Víťazstvo Turkov nad Rusmi a Angličanmi.

Carihrad, 11. novembra. Hlavný vojenský stán uverejňuje nasledovnú zprávu:

Na Kaukaze nepriateľ utiahol sa na druhú čiaru svojich posícií. **Nepriateľ utrpel veľké ztraty.** Naše čaty zajaly početných nepriateľských vojakov. Naše útočenie prajne napreduje.

Naše čaty, ktoré prekročili egyptskú hranicu, **obsadily pevnosť Cheikhzor a El Aris.** Angličanom vzali sme 4 poľné kanóny a telegrafické zariadenie.

Víťazstvo Turkov na Kaukaze.

Carihrad, 13. novembra. Zpráva tureckého hlavného válečného stánu hovorí:

Včera ráno prevedený útok našich čiat na Kaukaze skončil sa s úplným zdarom. Rusi sotva za poldruha dňa vedeli sa udržať v svojej druhej bojovnej čiare.

Bitky za Suezským prieplavom.

Rímske časopisy oznamujú z Kaira: Za Suezským prieplavom bolo už viac bitiek. Punktovných zpráv niet o tom, ale rozhodne tvrdia, že niekoľko tisíc Beduinov v Syrii napadlo pohraničné stráže a pobilo ich. Do Kaira na štyroch vagónoch dovezli anglických ranených. Z anglického miesta vyhlasujú, že patriční sú vraj chorí na horúčku, ktorých dovezli do vojenských nemocníc. Pri samom prieplave v posledné dni po tuhom boji zajali sme jednu anglickú stráž. Vo východnom smere pod cesty naukladali míny, aby nepriateľovi obťažili napredovanie. Angličania porobili ďalekosiahajúce prípravy, aby prekazili útok na prieplav. Obyvateľstvo Kaira začína sa búriť. Na asiatickom brehu medzi Izmailou a Suezom domorodé obyvateľstvo povstalo, lebo Angličania spustošili studne púšte, aby obťažili napredovanie Turkov.

Turci porazili Rusov.

Hlavný válečný stán turecký oznamuje:

V bitkách svedených dňa 11. a 12. tohoto mesiaca pri Köpriköi Rusov sme porazili. Ztrata Rusov bola 4000 mrtvých a tiež tolko ranených. Naše čaty zajaly 500 Rusov, ukoristily 10.000 pušiek a veľké množstvo streliva.

Rusi v zlom stave sa vrátili ku Kuteku. Ponevác strmé územie, ako aj hmla a sňah prekážaly pohybovanie sa našich čiat, nevedeli sme úplne odňať zpiatočnú čiaru nepriateľa, nepriateľa ale sme prenasledovali.

Aj Afganistan sa zúčastní v svetovej vojne.

«Frankfurter Zeitung» oznamuje, že afganistanský emir v najbližšie dni celkom istotne vypovie vojnu Rusku a Anglicku. Ten istý časopis oznamuje, že kedive turecku armádu bude sprevádzať v jej napredovaní v Egypte.

Demonštrácie za Rakúsko-Uhorsko a Nemecko.

Z Carihradu oznamujú, že tam pred palatou rakúsko uhorského veľvyslanectva boli demonštrácie, na ktorých bralo účasť asi 60.000 osôb. Veľký ruch vyvolala jedna žena z vonkova, ktorá prišla na koni s vytasenou šablou.

Bývalý zahraničný minister beg Mukhtar z balkóna paloty povedal k ľudu reč, poukázal na to, že v spoločnom boji Rakúsko-Uhorska, Nemecka a Turecka, Turci dokážu svoju hrdinskosť a privolal na slávu Rakúsko-Uhorsku a Nemecku. Potom náš veľvyslanec markgróf Pallavicini odpovedal, ďakoval za ováciu a ustálil, že turecký národ prišiel na to, ktorí sú jeho opravdoví priatelia a ktoré sú jeho opravdové záujmy. Potom blahoželal ku zdarom, ktoré Turci hneď na počiatku vojny docielili a ktoré sú prajným znakom na budúcnosť. Podobná oduševnená demonštrácia bola aj pred palatou nemeckého veľvyslanectva.

Vojna na mori.

Padnutie Čingtaua.

«Frankfurter Zeitung» o padnutí Čingtaua do rúk Japoncov oznamuje: Dňa 26. septembra Japonci spustošili čingtauský vodovod. Dňa 3. novembra na činčiakauskom vrchu zostavili

11-palcové kanóny, čo rozhodlo osud pevnosti. Pri všeobecnom útoku na Čingtau, prítomný bol takmer celý parlament a viac ministrov. Padlých Nemcov Japonci každého osobite pochovali a nad každým hrobom je nápis: «Hrob jedného hrdinu».

Berlinskému «Lokalanzeiger»-u oznamujú z Rotterdamu: Hágske vyslanectvo japonské sdeluje, že vyjednávania v záležitosti odovzdania Čingtaua, ktoré sa medzi veliteľstvom nemeckej posádky a poslami obliehajúcich japonsko-anglických čiat začaly 7. novembra rano o 8. hodine, skončily sa s prajným výsledkom.

Ztrata Japoncov pri Čingtaue.

Kopenhága, 13. novembra. Petrohradské časopisy udávajú, že Japonci pri dobíjaní Čingtaua utratili 10.000 vojakov.

Osud nemeckého povestného križiaka «Emden.»

Berlin, 12. novembra. Dľa úradnej zprávy anglického admirálstva križiak «Emden» 9. novembra rano pri ostrovoch Kokos v Indickom oceáne, keď jedon jeho oddiel cielom spustošenia anglického telegrafu bez drótu a kábelových staníc, vysadol na breh, napadol austrálsky križiak «Sidney». Po tuhom, ztráplnom boji nepriateľské delostrelectvo, ktoré bolo v presile, podpálilo križiak «Emden», načo ho jeho vlastní matrózi zaviedli na zátoň.

Anglické admirálstvo ďalej sdeluje, že križiak «Königsberg» na rieke Rufidži v Nemeckej Východnej Afrike, na šesť morských mil od ústia rieky, anglický križiak «Chatham», potopením jedného uhlie voziaceho parníka blokkoval. Jedna čiastka matrózov lode udajne zasiancovala sa v opevnenom tábore pobrežia. Bombardovanie križiaka «Chatham», tak sa zdá, nemalo účinku.

Behncke,

námestník šéfa generálneho námornického štábu

Pred Doverom potopená anglická torpedová loď.

Slávny nemecký križiak «Emden» utratil dvesto mrtvých a tridsať ranených v boji s nepriateľom, ktorý bol v presile. Ale pomsta nedala dlho čakať na seba a pre križiak «Emden» jedna anglická paroloď vo štvrtok rano už utonula na dno mora. Dľa úradnej londýnskej

zprávy pred Doverom, v anglickom vojenskom prístave na kanále La Manche totiž, utonula anglická kanónová korvetta «Nigger». Jedna nemecká podmorská korvetta ju vyhladala a prevrtala jej dno. Nie dľa spôsobu potkana — ako Churchill hovorí — lež hrdinsky, lebo v Doveře mešká veľká, pod morom chodiacimi korvettami sprevádzaná anglická flotta, ktorá striehne na nemecké lode. Z mužstva potopenej torpedovej lode «Nigger» zachránili 77 ľudí.

Povstanie Burov.

Londýn, 11. novembra. Reuterova agencia oznamuje z Pretorie: Devett, vodca povstalcov srazil sa s jednou vládnu čatou, ktorá stála pod vedením jedného člena oranžského zákonodarného sboru a rozpráši čatu. Jedon syn Devetta v tejto bitke padol.

Vzbura v Mandžurii.

Berlinský časopis «Post» oznamuje z Petrohradu: Dľa chýrov, ktoré prichodia z Irkutska a Charbina, v Mandžurii vypukla veľká vzbura. Vo väčších mestách vydržiavajú shromaždenia. Dľa chýru porobené boly aj vojenské poriadky. Censúra zakázala časopisom, aby o vzburách čo len slova napísaly.

Najnovšie.

Zpráva nášho generálneho štábu.

(Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 14. novembra.)

Na severovýchodnom bojišti na našom fronte ani včera nebolo boja.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zdarné vytrhnutie z Przemyslu.

(Úradná zpráva zo severného bojišta, vydaná 15. novembra.)

Obrana Przemyslu, tak ako z príležitosti prvého obkolesenia pevnosti, aj tentokrát vedie sa s najživšou činnosťou. Tak včera posádka **väčším vytrhnutím odtiskla nepriateľa na sever ku vrškom pri Rokietnici.** Naše čaty v tomto svojom podujatí utrpely len veľmi nepatrnú ztratu.

V Karpátoch jednotlivé pokusy nepriateľských oddelení o napredovanie, **sme ľahko odbili.**

Ruské výskumy ani na ostatných častach frontu nevedia výsledok docieliť.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Posledné dni Belehradu.

Vojenský zpravodajca budapeštianskeho časopisu «Az Ujság» oznamuje z južného bojišta:

V nedeľu rano naše čaty začaly všeobecný útok. Bojovná čiara siaha od Zemúna pozdĺž Sávy po Obrenovac. Naše monitory kryjú našu ku Obrenovacu postupujúcu pechotu. Naše ťažké mažiare so sriemskeho brehu Sávy strieľajú na betonové siance Srbov.

Od Zemúna dobíjanie belehradskej pevnosti Kalimegdana neprestajne trvá. Takto **osud Belehradu je zpečatený, jeho padnutie je už len otázkou dní.** V hrade je malá posádka, potraviny a munície sú u konca.

Z Nového Sadu naše ženijné čaty prišli na obsadené srbské územie, aby porúchané železnice, telefon a poštovú premávku uviedly do poriadku.

Pred rozhodujúcim výsledkom.

Vojenský spolupracovník «Grazer Tagespost»-u o položení na srbskom bojišti píše:

Na južnom bojišti prenasledovanie porazených srbských armád vedie sa vždy s väčším výsledkom. Ak príznaky neklamú, srbská armáda už najbližšie príde do veľmi ťažkého položenia. Hrozí jej nebezpečie, že utratí temer celý svoj tré. Rýchle postupovanie severného krídla našej armády môže mať skvelý výsledok. Potiorek nepopustí, jeho čaty vedia, že teraz môžu docieliť rozhodujúci výsledok a práve preto konajú nadľudskú prácu.

Vo Východnom Prusku porazili jedon ruský armádny sbor.

Najvyššia správa nemeckej armády 14. novembra oznámila:

Vo Východnom Prusku boje ešte trvajú. Pri Stallupönenne zajali sme 500 Rusov, pri Soldaue rozhodnutia ešte niet, **na okolí Vloclaveca odbili sme jeden ruský armádny**

sbor. Tu sa nám dostalo do rúk 1500 zajatcov a 12 strojových pušiek.

Boje na hranici Východného Pruska a v Ruskom Poľsku trvajú

Nemecký hlavný válečný stán 15. novembra predpoludním oznámil:

Na Východe na hranici Východného Pruska a v Ruskom Poľsku boje ešte trvajú. Rozhodnutie sa ešte nestalo.

28.000 zajatých Rusov.

Na východnom bojišti Nemci zbili tri ruské armády, zajali 28.000 Rusov a ukoristili mnoho kanónov.

Barvy a odznaky národností.

Minister vnútra Ján Sándor všetkým právomocnosťam poslal nasledovný obežník:

Zjavom historických časov je vlastenecká oduševnenosť, ktorá všetkých občanov Uhorska spája v jednom vznešenom cite.

Poznaním spoločného nebezpečia vyrovnaly sa všetky protivy. Všetci občania štátu spojili sa v cite a vóli k obrane trónu a vlasti. Každý jednomyselnou obetavosťou venuje svoj život a majetok oltáru vlasti a nie slovami, lež trvácimi skutkami podáva dôkaz toho, že svoj dobrobyt len v tejto vlasti chce hľadať a najst.

Toto vznešené prejavenie lásky ku vlasti a toto oddanosti plné uznanie jednotnej štátnej idey vytvára ešte i možnosť predpokladania toho, žeby synovia jednotlivých národností tejto vlasti zovňajším prejavom svojho národopisného rázu, zvlášte ale upotrebovaním svojich historických bariev a odznakov chceli narušiť jednotu štátu, alebo žeby vyzdvihnutím tohto svojho rázu chceli podať znak svojho pridržania sa daktorého cudzieho štátu a v súvisi s týmto, svojho odťahovania sa od uhorského štátu.

Takéto suverenitu a teritoriálnu integritu štátu urážajúce chovanie sa ani jeden štát by nenechal bez trestu. Oproti tomu niet príčiny, aby štát zakázal jednotlivým skupinám svojich občanov užívať také barvy, ktoré sa utvorily čo prejav ich etnografického rázu, na základe ich tradícií a ľudových zvykov a už i v minulosti sa upotrebovaly, vždy predpokladajúc, že patričné národnosti neprídu do protivy s vernosťou, ktorou sú podľzné oproti štátnej idey.

Vlastenecké držanie sa národností uhorského štátu, prejavené v dnešných časoch, skutkami, dokazuje ich bezpodmienečnú vernosť a prítulnosť ku uhorskému štátu. Za takýchto okolností nebolo by na mieste aj naďalej v platnosti udržať policajné zákazy poťahujúce sa na upotrebovanie takých bariev a odznakov, ktoré majú za cieľ predstaviť etnografický ráz jednotlivých

národností, prirodzene predpokladajúc, že popri ich užívaní prejavené bude aj uznanie a úcta uhorskej štátnej idey spôsobom a na mieste, ktorý je hodný jej významnosti. Vychodiac z tohto vlasteneckého držania sa vyhlasujem, že v uhorskom štáte žijúce národnosti barvy, ktoré sa na základe ich historických obyčajov vskutku utvorily, jestli sú nie totožné s odznakmi daktorého cudzieho štátu, na verejnom mieste a pri príležitosti bez prekážky môžu upotrebovať, keď na tom istom mieste a v tom istom case aspoň v rovnakej miere uhorské národné barvy tiež upotrebia. Všetky dosavádne ináč rozhodujúce nariadenia ztratia platnosť.

Za poldruha mesiaca v krajine nepriateľa.

Nedávno prišla z Ruska do Budapešti sestra pensionovanéko hlavného kontrolóra dra Liebhardta, ktorá jednomu novinárovi toto rozprávala o svojej únavnej a nebezpečnej ceste:

— Mój muž je lekárnikom v ruskom meste Svetkojeselo. On a mój švagor, ktorý je tam lekárom, pochádzajú z Rakúska a ja z Uhorska. Ponevác rodičia môjho muža už dávnejšie prijali ruské štátne občianstvo, preto na začiatku vojny tak môjho manžela, jako jeho brata vzali medzi ruských vojakov. Mój muž počas vojny dostal sa do rakúsko-uhorského zajatia a takto mňa už nič neviazalo k Rusku, preto som sa rozhodla, že sa vrátim do Uhorska. Už i sama láska k vlasti ma povzbudzovala ku tomu a nič ma nemohlo zadržat od dlhej a nebezpečnej cesty. Šesť týždňov som ztrávila od vypuknutia vojny v krajine nepriateľa.

Ačkoľvek mój cestovný pass znel po rumunskú hranicu, ruská pohraničná polícia predsa špehuúku tušila vo mne a najsurovejším spôsobom ma prekutala. Ani nie v osobitej izbe, lež pred mnohými mužskými svliekli zo mňa jedon kus odevu za druhým. Hádám i napriek tomu, že som listiny mala v poriadku, bola by som sa dostala do väčšieho nebezpečia, keby sa oči ruského úradníka, ktorý viedol prekutávanie, neboly zastavily na diamantovom prstene na mojej ruke. Videla som z jeho baživého pohľadu, že túži po drahom šperku, preto som mu ho všantročila do hrsti. Toto osožilo, mohla som prejsť cez rumunskú hranicu.

V Svetkojeselo je veľa voska a v našej lekárni často sa obrátili okolití sedliaci, preto som mala dosť príležitosti poznať ruský ľud. Sedliaci nie sú zlí, ale sú poľutovania hodní. Živoria v tej najväčšej chudobe. Za rok len dvakrát: na slávnosti jedia mäso a cez celú zimu nepreoblečú si košeľu, v ktorej aj spávajú. Keď v dedinách pustoší dáka nákazlivá choroba, radšej zahynú, ale na lekára a apatieku nestrovia ani kopejky. Vrchnosti a lekári daleko obchádzajú nakazené obce a toto je príčinou toho, že sú tam epidemie takmer stále.

Rusky rekrút nemá ani len poňatia o tom, že proti komu a prečo ho vedú na vojnu. Keď mobilisovali, spytovala som sa vojakov, že ktorý národ je nepriate-

lom. Jedni mi nevedeli odpovedať na otázky a druhí hovorili, že budú bojovať proti Turkom a Francúzom.

Abričovanie vojakov deje sa veľmi surove. Poneväč sme bývali v blízkosti kasárne, ustavične sme počuli bedákanie trýznených vojakov, lebo poddôstojníci a dôstojníci, ktorí sa z poddôstojníkov stali dôstojníci, sú strašne nemilosrdní. Dôstojníci, ktorí pochádzajú z lepších rodín, ani sa nezaoberajú s mužstvom, oni sa len zahrávajú, hľadajú len kratochvile. U obecných vojakov jedlami, nápojmi, rublami budili bojachtivosť, ale ktorí sa ranení vracali domov, všetci sa ponosujú, že museli hladovať, lebo konzervových krabic, ktoré mali pri sebe, nsmeli sa ani len dotknúť.

Mestá Svetkovjevo a Svetkojeselo sú plné ranenými. Rodiny narukovaných vojakov trpia tú najstrašnejšiu biedu a psotu, lebo sa nikto nestará o ich zaopatrenie. Ženy a dievky v otrhaných šatách čupia na ulici a polícia šablami a kančukou odháňa ich z okolia nemocníc. Ale ešte hroznejšie je to, v jakom stave sa navracajú dôstojníci z bojišta. Sotva je medzi nimi raneného, ale tým viac je chorých na nervy a zbláznených.

Pre upokojenie môžem povedať, že rakúsko-uhorskí dôstojníci a vojaci, ktorí sa dostanú do ruského zajatia, sú v obstojnom položení. Ludsky zachodia s nimi. V dedinách okolo Svetkojesela tiež sú rakúsko-uhorskí zajatci a ako som tam počula, nezachádzajú zle s nimi

CHYRNIK.

Následník trónu v Žiline. Zo Žiliny oznamujú Následník trónu, arciknieža Karol Franc Jozef minule precestoval cez Žilinu. Kým jeho vozeň pripalí k viedeňskému rychlovlak, pozrel si nemocničný vlak rádu máltanského, ktorý práve prišiel na stanicu. Následník trónu svojim oslovením vyznačil dozorcovi železničnej stanice Ottmára Zigányu, ktorého sa pýtal, či je teraz o mnoho viac práce ako predtým.

— Výsosť — odpovedal dozorca — mi vďačne pracujeme kolkokolvek, len aby bol výsledok.

— Dôverujme v Bohu! — rieknuť následník trónu potom sadnul si so svojim sprievodom do svojho vozňa a s riadnym viedeňským rychlovlakom cestoval ďalej.

Biskupi medzi ranenými. Kardinál, kniežaprimas dr. Ján Csernoch najnovšie znovu navštívil viac buda-pešťanských nemocníc a tešil a posmeloval ranených hrdinov. — Sedmohradský biskup gróf Gustav Karol Majláth každý deň navštevuje v svojej gyulafehérvárskej rezidencii umiestnených ranených, ktorých opatrujú mnišky a klérici.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, skut vnút. tajný radca, biskup dr. Alexander Párvy v svojom 17. obežnom liste napomína nás, aby sme sa v terajších ťažkých časoch vrúčne a neustale modlili za živých, zomrelých, ranených vojakov a za šťastlivé dokončenie

vojny. — Zázrivský kaplán Béla Novák, žegranský farár Franc Hanzély a dočasní vlachskí administrátori Štefan Hajós a Franc Ulmanek narukovali k vojsku. Do Vlacha za dočasného administrátora poslaný je kluknavský kaplán Ondrej Scheffer a do Žegry biacovský kaplán Ján Brnussák. Do Zázrivej za kaplána poslaný je Štefan Huray kaplán lužnavský. Novovysvätený Béla Kovács za kaplána poslaný je do Biacoviec a novovysvätený Eduard Gazdik do Lúžnej. — Osvietený pán biskup k podpore žiakov kapitulskej biskupskej katolíckej učiteľskej pripravovne zo svojho obetoval 2000 korún, na tenže cieľ dali: Štefan Janovčík farár likavský 500 korún, ústredné kňazstvo 86 korún a markušovský farský úrad 50 korún.

Z biskupstva rožňavského. Jozef Laurincz, Emil Turell, Pavel Hajnod a Ernest Steffkó narukovali k aktívnej vojenskej kňazskej službe.

Katolícke kňazské majetky na válečné ciele. Päťkostolský biskup gróf Julius Zichy na válečné ciele dal zase 70.000 korún a medzi nižším kňazstvom diocese znovu sossbieral 12.000 korún, päťkostolská kapitula ale dala teraz 52.000 kor.; biskup Zichy na oltár vlasti obetoval i tú drahocennú zlatú sväteničku, ktorú dostal od svojej matky a zachoval ako milú pamiatku. — Ostrihomská kapitula pre pokaličených vojakov a pre sirotu a vdovy padnutých, obetovala štátny papier v cene 100.000 korún a jednotliví údovia kapituly dali spolu 4700 korún. — Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie na vojenskú modlitebnú knižku dal 100 kor. — Budapešťanský katecheta Tibor Kerékgyártó na zimné šatstvo vojakov obetoval 100 korún. — Augustin Gramantik farár obce Merőce na ciele Červeného kríža dal 100 korún. — Rád Jezuitov v svojom innsbruckskom dome pre ranených zariadil nemocnicu s 300 posteľmi.

Duševné opatrovanie v Košiciach ležiacich vojakov. V Košiciach prítomne leží asi 13.000 chorých vojakov a tento počet sa ešte sštvornásobní vystavením nových vojenských nemocničných barakkov. Tak veľký počet chorých vojakov, do ohľadu berúc ešte aj duševné potreby mnohých domobrancov a košických svetských veriacich tamojší duchovní, ani pri najväčšej sebaobetiivosti neboli vstave duševne zaopatrit. Na sprostredkovanie osvieteného p. biskupa Augusta Fischer-Colbrie vojenský biskup ešte šesť vojenských kňazov poslal do Košíc. Osvietený pán biskup August Fischer-Colbrie je celý deň na nohách. Pri obtížnom vojenskom spovedaní je on prvý. Keď ráno denne 500 do 800 vojakov príde k sv. spovedi, od šiestej ráno sedí v spovedelnici a on je posledný, ktorý odtiaľ odíde. Biskup celé hodiny spovedá vojakov rozličných jazykov: Talianov, Rumunov, Srbov, Poliakov, Čechov práve tak ako Maďarov, Nemcov a Slovákov. Po spovedi láskave sa shovára s cudzojazyčnými hrdinami v ich materinskej reči, čomu sa vojaci veľmi tešia. Biskup v každom obore koná i telesné skutky milosrdenstva, každej ustanovizni narukovaných udeľuje menšie-väčšie obnosy.

Košickí kňazi na bojišti. Z Košíc píše: Vo veľkom počte stoja na bojišti i naši kňazi. Nie mimo bojovnej čiary v pokojnej bezpečnosti, ale hrdinský napredujú až ku prvým radom, kde ich len volá vznešené povolanie. Kňazi tábora tiež neni sú v bezpečnosti. Tak im hrozí tisícere nebezpečenstvo guliek a nákazlivých nemocí, ako bojujúcim so zbraňou. 12 kňazov košickej diecéze slúži Pánovi medzi tými nebezpečenstvami v tábore. Sú to nasledujúci: Arnold Bakajsza kaplán tótsóvársky, Jozef Dobránszky kaplán bardiovsky, Karol Grund farár obce Sinna, Štefan Hornyák kaplán košický, Jozef Hvaszta kaplán serenčský, Anton Levendovszky duchovný obce Galbatő, Jozef Lukács kaplán bardiovsky, Adam Répássy kaplán abaujszántovsky, Pavel Repcsik kaplán tóketerebešský, Štefan Urbán kaplán boldogkőváraljanský, Andor Wessely kaplán boldogkeresztesky a Melchior Zelény kaplán prešovský.

Poklady Mariacellu Červenému Krížu. Z Viedne oznamujú: Z pokladnice opátstva Sv. Lambrechta všetky zlaté a strieborné predmety, ktoré nemajú zvláštnu umeleckú alebo dejepiseckú cenu, odviezli do Viedne ako dar pre Červený Kríž.

Vojenská služba francúzskych kňazov. Francúzi i katolíckych kňazov prinútili k aktívnej zbrannej vojenskej službe, viac ako 20.000 kňazov stojí pod zbraňou francúzske, medzi nimi i traja biskupi. Teraz sdeľujú nemecké katolícke noviny, že v jednej hallenskej vojenskej nemocnici ťažko raneno leží jeden 54-ročný francúzsky kanonik. V crossenskom tábore nachádza sa medzi 21.000 francúzskymi zajatcami i veľmi mnoho kňazov a rehoľníkov, medzi nimi traja jezuiti. Z tých je jeden celkom mladým kňazom, ktorého práve v ten deň povolali do kasárne, keď mal svoje primicie. Zajati francúzski kňazi veľmi chvália nemecké vojvodcovstvo, ktoré im dovoľí: konať duchovnopastierske práce medzi zajatcami a zachádza s nimi tak ako je v obyčaji so zajatými officiermi.

Nový farár Nitrabajny. Z Nitry oznamujú: Na veľmi dobrú nitrabajnanskú faru vymenovali tamjšieho administrátora Viktora Kubiecu, ktorý aj doteraz o obec zadovážil si veľké zásluhy. Veriaci s radosťou prijali vymenovanie.

Chýry zo Spiša. Náš novovesský krajan Gejza Cservenka, nadporučík 67. pešieho pluku hrdinskou smrťou zomrel na bojišti. — Desider Binder, námestník poručík v rezerve, syn kézmarskeho gymnaziálneho profesora Eugena Bindera, pri Javorove ako chorý dostal sa do ruského zajatia. — Kézmarsky rodák Arpad Cserépy, veliteľ 9. husárskeho pluku, ktorý na severnom bojišti na viacerých miestach ranený bol kopiou, od Jeho veličenstva kráľa, pre svoje hrdinské držanie sa pred nepriateľom vyznačený bol rádom Železnej koruny tretej triedy. — Podhradský rodák Alexander Achác, podplukovník 32. pešieho pluku na uznanie jeho hrdinského a zdarného chovania sa proti nepriateľovi, k vojenskému záslužnému krížu dostal

válečnú ozdobu. — Veriaci richvaldskej farnosti na výzvanie svojho farára na cieľ Vojsko napomáhajúceho úradu najnovšie obetovali 33 kor. 48 halierov. — Ján Koritko farár obce Einsiedeln (Szepesremate) na cieľ Katolíckeho Karitázu sossbieral 11 čiapiiek proti sňahu, 10 párov zápästkov, 1 pár nákolenníkov, 9 teplých brušných pásov, 1 uterák, 28 vreckových ručníkov, poldruha metra plátina a jeden ženský zimný kabát. — V Lučivnej 28. októbra zhorel 1 dom a 50 stodol, v Biacovciach 3. novembra večer požiaru padlo v obet 20 stodol a vo Vlachoch 3 domy so stodolmi. — V Hranovniciach v jednom páde ustálili koleru.

Nemocnica Boroevičovej. Z Košíc píše: Svetozárová Boroevičová za ten čas, kým jej muž hrdinský bojuje so svojou armádou na bojišti, doma sa usiluje so vznešeným skutkom podiel brať vo vojne. Ako čujeme, manželka veliteľa armády v officierskom kasine nemocnicu sriadi pre ranených vojakov, v sebaobetivom opatrovaní ktorých, ona sama chce príklad dať.

Spolku Uhorského Červeného Kríža poslali: Cis. a kráľ. komornik Edmund Máriássy z Markušoviec 1000, Hornouhorská fabrika na sukno 100 korún a mešťanosta Baňskej Bystrice sossbieral na ten cieľ 870 kor.

Pútnik svätovojtešský veľký, obrázkový kalendár pre slovenský katolícky ľud na rok 1915., dostať vo Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat). Cena 60 hal., s poštou 80 halierov, do Ameriky (rekomm). 1 kor. 5 halierov.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédsky pluk; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Z 26. spol. pešieho pluku ostrihomského: Fritz Matej (Palást) 2, Furda Matej (Kistapolcsány) 15, Gaál Aleúander 14, Gabus Michal 12, Gajdos Tomás (Hul) 5, Gajovszky Michal dôstojnícky sluha (Ujlóth) 13, Gajovszky Michal 6. †, Galbács Ján (Erdőszelestyén) 17, Gasparovics Jozef (Kisugrócz) 6, Gerdik Peter (Fenyőkosztolány) 11, Gerendás Franc 1, Gerik Peter (Nemesény) 6. †, Goldshmid Albert 6, Gregány Štefan (Krupina) 6, Greman Lajos (Nagysáró) 7, Gresz Jozef (Nagymaros) 7, Gröhner Sámuel (B.Štiavnica) 7, Grülling Michal (Hodruša) 6, Grünwald Jakab (Aranyosmaróth) 12, Gubó Gábor (Zsitvabesenyő) 15, Gyatkó Zsigmond (Fenyőkosztolány) 14, Gyurica Jozef (Oszlány) 14, Gyurian Vincenc (Márianosztra) 16, Habesz Ján 8, Hacskó Jozef (Brogyán) 6, Hajdoni Martin (Žarnovica) 9, Hajdu Štefan 12, Hajduch Pavel 3, Hallay Štefan (Szénásfalu) 12, Halmovszky Ján 6, Hamar Ondrej 6, Hampl Anton 5, Handzsa Štefan (Garamlöd) †, Haraba Jur (Pukanec) 8, Hegedüs Ondrej 5, Heine Albert 12, Heitler Emanuel 6, Hencze Ondrej 8, Hercz Jozef 14, Herkó Jakub (Felsőhámar) 8. †, Híndi Štefan 6, Hlavács Štefan 8, Hoffmann Štefan 16, Holeczmann Rudolf 12.

Zo 71. spol. pešieho pluku trenčianskeho : Dr Bajusz Gábor poručík 11, Batusic Jankó nadporučík 1, Braun Karol res. kadét 15, Fischer Ferdinand res. poručík 14, Focke Karol kapitaň 6 †, Forberger res. poručík 1, Gruss Ferdinand poručík 14, Hergot Jozef nadporučík 10, Klein Pavel res. poručík 3, Kovalik Karol nadporučík 5, Leitner Adolf nadporučík 16, Majer Viktor res. poručík 1, Milcic Jankó nadporučík 16, Mocsáry Eugen kapitaň 3, Orosz Juraj nadporučík 12, Pfeifer Hugó res. zástavník 16, Reichbauer Gottlieb poručík 4, Schlesinger Lajoš res. poručík 2, Sojat Ján poručík 12, Stafanac Juraj poručík 7, Stettina Ernest kapitaň 15, Studniczka res. kadét 1 †, Szelestey Ladislav kapitaň 12, Adamek Jozef strážmajster 2 †, Adamek Peter 3, Adamovicz Štefan 14, Ancsina Štefan 13, Augusztin Ondrej 16, Babjak Elek 11. †, Bacsá Jozef Karol 6, Bacsá Štefan 10, Bajza Jozef 8, Balaj Ondrej 13, Balázs Štefan 1, Bacsó Vincenc 15, Balék Andrej 12, Bandik Karol 16, Banik Anron 12, Baranek Jozef 3. oddiel strojových pušiek, Barlaky Alojz jednor. dobr. 8, Bartek Karol 9, Bartos Jur 16, Batora Ján 5, Bebej Štefan 7, Bednár Michal 12, Beles Jozef 1, Belko Ján 16. †, Belkotyak Jozef 7, Beltyák Jozef 7, Benyák Jozef 7, Benyus Béla 12, Benyus Ladislav jednor. dobr. 12, Berta Andrej 16. †, Betinecz Ján 8, Bicsanek Franc 4, Bielak Jozef 3. †, Bielek Július 7, Birka Franc 12, Birlasz Aleúander 14, Bisztricsan Štefan 8, Birik Ján 13, Blaško Ondrej 11, Blaško Jozef 11, Blugyecz Aleúander 7, Bobak Mivhal 15, Bogya Jozef 12, Böhm rezerv. 4, Bolla rezerv. 1, Bonk Ignác-Vendel 10, Borák Ondrej 7, Bosánszky Imrich 16, Brandisz Albert 15, Bratina Štefan 14, Brehovszky Franc 9, Brehovszky Jozef rezerv. 9. †, Brezány Lajoš 6, Brindza Ondrej 3, Brünecak Štefan 7, Brunczko Ján 15, Bubak Pavel 15, Bubelka rezerv. 4, Budasz-Zsmiska Ján 10, Bukovy 1, Burda Aleúander 15, Burda Padel 15, Butora Štefan 6, Chabura Ján 2, Chachula Ján 10, Chalnpa Rudolf 6, Chorváth Jur 12, Chorváth Jur 16, Chorváth Štefan 8. †, Chovanez I. Jozef 15, Chrapko Štefan 15, Chrastina Franc 15, Chreuses (?) Peter 4, Chorobák Dominik 16, Chuchut Štefan, Csahoj Ján 5, Csajka Ján 1, Csernik Jozef 16, Cservenan Ján 13. Csicskán Franc 16, Csukan

Michal 9, Csukan Michal 9, Csukan Michal 7, Csukan Švefan 9, Csutek Ján 6, Czabuk Ján 7, Czanic Ondrej 1, Cziba Tomáš 10, Czingel Adam 15, Czinko Jozef 15, Czimrich Ondrej 6, Cziprich Pavel 10, Czubony-Bielesik Albert 8, Darula Jozef 10, Debnár Michal 16, Denko Jozef 16, Dezsodvnik Józef 8, Doktor Ján 7, Dorniesek Ondrej 10, Drescher Móríc 15, Drosesak Ján 7, Drozd Ján 8, Drveny Ján 8, Dubecz Ladislav 7, Dudák Ján 6, Dudák Jozef 5, Dudák Julius 12, Dudkovics Jozef 6, Durdik Gábor 13, Durecz Michal 6, Dvoreczky Anton 8, Elek Jozef 16, Eüler Jozef 8, Fabik Štefan 6, Fejes Jozef 4, Ferencsik Jur 14, Fidrik Pavel 15, Fisák Rudolf 12, Fischer Jozef 2, Fischer Žsigmond 4, Folkmann Ján 15, Franck Michal 12, Fratrick Markus 13, Friedrich Raimund 6, Gabesó Justin 7, Gabniska Adam 10, Gabris Ladislav 14, Gabris-Vanuk Franc 6, Gajdocik Mikuláš 15, Galáne Pavel 16, Galko Mikuláš rezerv. 2 †, Gapa Ignác 1, Garab Pavel 6, Gasparez Švefan 12, Gassay Jozef 13, Gergely Ján 16, Geczó Štefan 2, Geumanyan Pavel 15, Gireth Pavel 3, Glasel Jozef 7, Golony Jozef 9, Goldinyak Anton 14, Goller Ján 12, Gomola Pavel 16, Gonsorek Aleúander 16, Gorilak Šimno 12, Gorilak Štefan 4, Grobarcsek Karol 7, Greguska Ján 9, Grissák 1, Grosz Markus 14, Groszfeld 14 †, Grznár Jozef 12, Gyurana 1, Gyurco Štefan 4, Gyurian Venduš 15. †, Gyurina rezerv. 1, Gyurik kaprál 1, Gyuris rezerv. 1, Gyusko Vincenc 8, Haasz Lajoš jednor. dobr. 16, Haasz Lajoš jednor. dobr. 16, Hachran Ján 13, Hajdos Jozef, Halász August 10, Hanácsek Ján 16, Hanak Štefan 5, Hanko Ondrej 16, Hanny Michal strážm. 14, Hantek Kačol 8, Hantak Rudolf 7, Hanulik Viktor 2. †, Hasso 14, Hegyera Ignác 13, Hensch Aleúander 15, Hermadek dôst. sluha 1. †, Hipuma Michal 15, Hirschner Jur 12, Hlatky Štefan 10. †, Hlavács-Minarik Ernest 8, Hlavata Ondrej 13, Hloczky Štefan 9, Hmira Ondrej 10, Hniliczky Ján 7, Holy Ondrej 14, Holy Franc 8. †, Holly Gustáv strážm. 12, Holub Franc 7, Holubek August 7, Horeczky Ondrej 8. †, Horeczky Jur 8, Hornak Ondrej 6, Hostak Ján 4, Hreska Ján 8. †.

(Pokračovanie nasleduje.)

Makulatura papier

(starých novín papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov)
metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 83-72.

Öznamený prijíma administrácia

„Krestan“

BUDAPEST, Szentkirályi-utca 28.

Bazilika zlatá kosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiada. V tomto každý najde presne opísanie dorábania svetochýrnej „Bazilika zlatá kosa“. Dorábanie tejto kosa je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného použitia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame :

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5-30, 9 mm. 7-5, 12 mm. 8-50 kor.
1 „ „ s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8-60, 12 mm. 9-20 kor.

Potrebné guľky ratáme lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—. Z ebendreva kríž s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—. 1 podobný veľký stojací kríž K 2-70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3-80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—. 160 cm. vysoký K 16.—. Sbiereateľom objednávateľov našich kôš, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primárneho a hlavnokapitálskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.

Tlačou Stephaneum uč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.